

Уразовська О.М.

студентка ХТФ НТУУ «КПІ»

Струпова А.С.

студентка ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

В цій статті досліджено стан розвитку м'ясопереробної галузі сільського господарства, а саме показано, що велику роль держави відіграє тваринництво, яке забезпечує споживачів цінними продуктами харчування. В статті охарактеризовано основні підгалузі тваринництва в Україні. Досліджено сучасний стан розвитку тваринництва в Україні, визначити слабкі та сильні сторони галузі, встановлено шляхи виходу з кризи. З'ясовано, що галузь об'єднана загальним поняттям «українське тваринництво», розвивається досить різнопланово, як в цілому по Україні, так і на підприємствах різного типу.

Детально розглянуто питання функціонування та закономірності розвитку м'ясопереробної галузі в умовах фінансової кризи. На основі аналізу, з'ясовано, що запровадження на підприємствах систем контролю за якістю сировини та продукції дасть змогу підприємствам вийти на зовнішні ринки збуту підвищити конкурентоспроможність м'ясної продукції вітчизняного виробництва.

Ключові слова: тваринництво, сільське господарство, м'ясо переробка, скотарство.

Постановка проблеми. За наявних проблем розвитку тваринництва в Україні багато наукових досліджень та праць відомих науковці економістів-аграрників А.Д. Діброви, С.М. Кваши, П.Т. Саблука, О.М. Шпичака присвячені саме цій проблемі.

Проте, враховуючи специфічність галузі та кризову ситуацію, в якій вона знаходиться на даний час, залишається актуальним додатковий аналіз стану та результативності стратегічної галузі вітчизняного АПК.

Мета статті – дослідити сучасний стан розвитку тваринництва в Україні, визначити слабкі та сильні сторони галузі, встановити шляхи виходу з кризи.

Виклад основного матеріалу. Сільське господарство є однією з основних галузей народні господарства, оскільки виробництво продуктів харчування – перша умова життя людини. Воно є сировинною базою легкої та харчової промисловості. Попит на продукцію постійно зростає, оскільки збільшується кількість населення, особливо міського. У сільському господарстві як і в інших галузях суспільного виробництва, відбувається постійний розвиток і вдосконалення продуктивних сил і на цій основі зростає ефективність праці.

Україна має величезні території, але для кращого розвитку тваринництва треба розширювати кормову базу, збільшувати виробництво концентрованих і сокових кормів, щоб забезпечувати ними худобу цілий рік.

Скотарство, як найбільш складна і надзвичайно важлива галузь сільського господарства, є найважливішим індикатором стану тваринницької галузі. Вона ґрунтується на розведенні великої рогатої худоби. В галузі зосереджено 65% умовного продуктивного поголів'я худоби. Головна її продукція – м'ясо і молоко. Залежно від того визначають такі напрями спеціалізації скотарства: молочний, молочно-м'ясний, м'ясний і м'ясомолочний.

В Україні найпоширенішими є червона степова, чорно-ряба та симентальська породи великої рогатої худоби. В окремих областях і районах поширені лебединська, бура карпатська, червона поліська, українська білоголова породи[1].

Молочно-м'ясну худобу розводять у степовій зоні, де на природних пасовищах мало соковитих кормів, але є можливість забезпечувати худобу силосом та концентрованими кормами при стійловому утриманні.

Приблизно 1/3 поголів'я великої рогатої худоби припадає на поголів'я корів. За останні роки значно збільшився обсяг виробництва молока, в зв'язку із збільшенням корів. Однак досягнутий рівень виробництва молока ще не відповідає реальним можливостям галузі. Середньорічні надії молока від корови в цілому по державі становили 2918 кг.

Напрямок тваринництва визначається також потребами населення і промисловості в його продукції. Наприклад, велика рогата худоба поширена майже всюди в усіх землеробських районах України. Але використання її продукції не скрізь однакове. Біля великих міст і в промислових районах розвивається молочне тваринництво для забезпечення населення молоком.

Далеко від цих районів молоко переробляють на масло, сир, молочні консерви.

Поблизу міст і особливо в зерновій зоні створюють птахофабрики для прискореного одержання м'яса та яєць. За останні роки м'ясо птиці зросло із 225 до 364 тис. тонн. Зросло також виробництво яєць за той же період – з 7,2 до 17,7 млрд штук. У розрахунку на одного жителя їх припадає 320 штук щорічно – близько до науково-обґрунтованої норми споживання цього продукту.

Але завдяки застосуванню машин та електроенергії почали менше розводити робочої худоби. Проте в гірських районах ще потрібні коні. Поголів'я коней з часів колективізації постійно знижувалося і налічується приблизно 782 тис. голів. Вони зосереджені переважно в районах Карпат, Закарпаття, Поділля та Полісся. На українських заводах розводять племінних коней.

Вівчарство розвивається в південних степах, гірських районах. Воно може бути додатковою галуззю в районах розведення великої рогатої

худоби. Воно дає таку цінну продукцію, як вовна, овчина, смушки, овечі шкури та високопоживні продукти, що користуються великим попитом у населення, – м'ясо, жир, молоко. Баранина відзначається високим вмістом повноцінного білка, а також незамінних амінокислот. У північних районах розводять овець на хутро і м'ясо у південних – тонкорунних. Смушкове та молочне вівчарство переважно склалося в Карпатах[2].

Товарною галуззю тваринництва в багатьох районах є кролівництво. В останні два десятиріччя виробництво кролячого м'яса в Україні досягло 69-80 тонн на рік. Чисельність поголів'я кролів коливається в межах 10-15тис. Основна їх кількість зосереджена в підсобних господарствах.

Кролівництво є джерелом продовольства для населення, а також сировини для хутряної та пухової промисловості. Людина засвоює з м'яса кроля 90% білка, а жир – майже повністю. За своїм хімічним складом і особливо дієтичними властивостями м'ясо кролів не поступається іншим видам а за деякими показниками навіть перевершує.

В Україні найпоширенішими породами кролів є сірий велетень, білий велетень, сріблястий, віденський блакитний, радянська шин шила. Значно менше розводять такі породи, як мардер, метелик, чорно-бурий, російський горностаєвий, біла пухова.

Сучасне свинарство є розвиненою галуззю тваринництва з великим виробничим потенціалом. Воно забезпечує населення цінними продуктами харчування такими як м'ясо, сало. М'ясо молодих тварин соковите, містить більше білка та менше жиру порівняно з м'ясом вибракуваних кнурів та свиноматок. Після забою свиней залишаються побічні продукти – шкури, щетина, кишки, кров тощо, які використовують як сировину для подальшої переробки

Серед сільськогосподарських тварин свині виділяються високим забійним виходом: у молодняка він становить 70–75 %, у дорослих тварин – 80–85 %. Свиняче м'ясо відрізняється великим вмістом повноцінного і легкозасвоюваного білка і незамінних амінокислот. Перетравність свинячого м'яса в організмі людини становить 90-95 %, а свинячого жиру – 97–98 % [3].

Молочно-м'ясну худобу розводять у степовій зоні, де на природних пасовищах мало соковитих кормів, але є можливість забезпечувати худобу силосом та концентрованими кормами при стійловому утриманні.

В Україні залежно від природних умов та від характеру і структури кормо виробництва застосовують в основному три способи утримання стада: прив'язний, безприв'язний із вільно вигульним утриманням на глибокій підстилці і безприв'язно боксовий.

Однією з ефективних галузей тваринництва є свинарство. Воно забезпечує населення цінними продуктами харчування такими як м'ясо, сало. Після забою свиней залишаються побічні продукти – шкури, щетина, кишки, кров тощо, які використовують як сировину для подальшої переробки.

Серед сільськогосподарських тварин свині виділяються високим забійним виходом: у молодняка він становить 70–75 %, у дорослих тварин – 80–85 %. Свиняче м'ясо відрізняється великим вмістом повноцінного і легкозасвоюваного білка і незамінних амінокислот. Перетравність свинячого м'яса в організмі людини становить 90-95 %, а свинячого жиру – 97–98 %. За калорійністю свинина значно перевершує яловичину і баранину. У 1 кг свинини середньої якості міститься близько 2500 калорій, а в 1 кг яловичини – тільки 1500.

Для свиней характерні скороспілість та багатоплідність, які дають можливість за короткий період отримати від них значно більше м'яса, ніж від інших видів сільськогосподарських тварин. Тому не випадково свинарство вважають галуззю великих можливостей.

Найбільш поширеними вітчизняними породами свиней в Україні є велика біла, українська степова біла, миргородська, а серед зарубіжних – ландрас і дюрок. Серед перспективних порід для одержання нежирної свинини – полтавська і українська м'ясні.

Виробництво свинини представлено в усіх територіальних одиницях. В структурі виробництва м'яса по регіонам свинина займає в середньому 41%. Найбільш розвинене свинарство в Запорізькій (66%), Полтавській (57%) та Житомирській областях (53%). Популярність свинини також пояснюється розвинутою культурою споживання даного виду м'яса населенням.

Достатньо розвинутою в галузі тваринництва на даний час займає птахівництво. Народногосподарське значення птахівництва визначається його можливістю постачати цінні продукти харчування – яйця і м'ясо, які характеризуються високою поживністю, відмінними дієтичними і смаковими якостями. Побічну продукцію птиці ефективно використовують у народному господарстві. Так, пух і пір'я є цінною сировиною для легкої промисловості. Послід птиці багатий на протеїн (25 – 40%), фосфор та інші мінеральні речовини, тому його використовують як органічне добриво. Після висушування послід можна згодовувати великій рогатій худобі і свиням. Наявність у його складі сечової кислоти дає можливість використовувати послід для виготовлення медичних препаратів. Із відходів забою та інкубації яєць виготовляють сухі білкові корми, що містять 50-85 % протеїну, всі незамінні амінокислоти, вітамін В12 та інші поживні речовини [4].

В Україні вирощують таких птахів як курей, індичок, качок, гусей, цесарок, перепілок та інший скот.

В житті людини особливе місце займає козівництво. Продукція козівництва – це важливе джерело цінних харчових продуктів та сировини для різних галузей промисловості. Козине молоко переважає коров'яче за вмістом жиру, білка, кальцію, вітамінів, характеризується високими смаковими якостями і підвищеними бактерицидними властивостями.

Порідний склад молочних кіз нашої країни представлений в основному зааненською породою та її помістями з місцевими козами. У

деяких господарствах розводять кіз альпійської, тоггенбургської та нубійської порід

Крім основних галузей тваринництва, в Україні розвиваються і такі галузі, як конярство, кролівництво, риборівництво та ін.

Напрямок тваринництва визначається також потребами населення і промисловості в його продукції. Наприклад, велика рогата худоба поширена майже всюди в усіх землеробських районах України. Але використання її продукції не скрізь однакове. Біля великих міст і в промислових районах розвивається молочне тваринництво для забезпечення населення молоком. Далеко від цих районів молоко переробляють на масло, сир, молочні консерви.

Згідно даних Головного управління статистики, у 2013 році всіма категоріями господарств реалізовано на забій 77,5 тис. тонн худоби та птиці у живій вазі, що на 3,1 % більше попереднього року. За підсумками 9 місяців 2014 року всіма категоріями господарств області реалізовано на забій 56,1 тис. тонн худоби та птиці в живій вазі, що на 12,2 % більше січня-вересня минулого року[5]. Питання функціонування та закономірності розвитку м'ясопереробної галузі в умовах фінансової кризи детально розглядалось у наукових працях Драгана О., Гончарука А.А., Бойко В.І та інших. Вони встановили, що ринок на сьогодні вимагає якісні товари, що потребують інноваційних технологій виробництва, технічного переоснащення, що дозволяє підвищити конкурентоздатність продукції як на внутрішньому так і зовнішніх ринках. На сьогодні за даних ринкових умов розвитку, слід виділити найголовніші проблеми м'ясопереробних підприємств, а саме:

- 1) застаріла матеріально-технічна база;
- 2) невідповідність сучасним світовим стандартам.

Потребує швидких змін, оскільки вступ України до Європейського Союзу та її інтеграція у світову економіку висувають високі вимоги до ефективності виробництва та конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств. Ця проблема є актуальною і для галузей, що займаються переробкою сільськогосподарської продукції зокрема.

3) Звуження каналів збуту продукції. Основними каналами збуту була Російська Федерація, але після введення Росією у 2006 заборони на ввезення продукції тваринництва українського виробництва, такі підприємства мають проблеми з її збутом.

Шляхом вирішення відокремлених проблем є використання сучасних енергозберігаючих технологій та технологій комплексної переробки сировини, що допоможуть зменшити собівартість продукції і збільшити обсяги виробництва, а, отже, – і прибуток. Окрім цього важливим є розширення асортименту продукції, що виготовляється з урахуванням смаків споживачів різних національностей та віросповідання з метою експорту до різних країн. Запровадження на підприємствах системи контролю за якістю сировини і продукції НАССР (Система управління безпекою харчових продуктів) дасть змогу підприємствам галузі вийти на

зовнішні ринки збуту та підвищити конкурентоспроможність м'ясної продукції вітчизняного виробництва. Також, необхідно започаткувати укладення взаємовигідних торгівельних узгоджень створивши виробничі асоціації та союзи, започаткувати нові форми виробництва, розробити систему економічних відносин між виробниками м'яса, підприємствами переробної промисловості та торгівлі. Враховуючи вищезазначене, доцільним буде залучення інвесторів та створення підприємства за європейським зразком, для цього слід використати механізми

Висновок. Реформи на м'ясопереробних підприємствах, які функціонують у конкурентному, ринковому середовищі дозволять здійснювати поглиблену переробку м'ясної сировини та розпочати відвантаження м'ясної продукції на зовнішні ринки; забезпечать створення нових робочих місць; збільшать надходження податків до бюджетів усіх рівнів, що сприятиме соціально-економічному розвитку.

Список использованных источников

4. <http://buklib.net/books/34796/>
5. <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=35921&pg=6>
6. http://pidruchniki.com/11390708/tovarovnavstvo/harchova_tsinnist_myasa_svinini
7. <http://buklib.net/books/34233/>
8. Бойко В.І., Мамчур Л.В. Ринок м'яса: світові тенденції регіонального розвитку виробництва / В.І. Бойко, Л.В. Мамчур // Економіка АПК. – № 1. – 2011. – С. 145 – 148.

Уразовская А.Н.

студентка ХТФ НТУУ «КПІ»

Струпова А.С.

студентка ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМЫ МЯСОПЕРЕРАБАТЫВАЮЩЕЙ ОТРАСЛИ УКРАИНЫ В УСЛОВИЯХ ФИНАНСОВОГО КРИЗИСА

В этой статье исследовано состояние развития мясоперерабатывающей отрасли сельского хозяйства, а именно показано, что большую роль государства играет животноводство, которое обеспечивает потребителей ценными продуктами питания. В статье охарактеризованы основные подотрасли животноводства в Украине. Исследовано современное состояние развития животноводства в Украине, определить слабые и сильные стороны отрасли, установлены пути выхода из кризиса. Выяснено, что отрасль объединенная общим понятием «украинское животноводство», развивается достаточно разнопланово, как в целом по Украине, так и на предприятиях различного типа.

Подробно рассмотрены вопросы функционирования и закономерности развития мясоперерабатывающей отрасли в условиях финансового кризиса. На основе анализа, установлено, что введение на предприятиях систем контроля качества сырья и продукции позволит

предприятиям выйти на внешние рынки сбыта повысит конкурентоспособность мясной продукции отечественного производства.

Ключевые слова: животноводство, сельское хозяйство, мясо переработка, скотоводство.

Urazovska O.M.

Student HTF NTUU «KPI»

Strupoba A.S.

Student SLF NTUU «KPI»

PROBLEMS MEAT PROCESSING INDUSTRY IN UKRAINE FINANCIAL CRISIS

This article explores the state of the meat industry of agriculture, namely shown that the major role played by the state animal husbandry, which provides consumers valuable food. The paper describes the main livestock sub-sector in Ukraine. The current state of livestock development in Ukraine, identify strengths and weaknesses of the industry, installed by the crisis. It was found that the industry combined general concept of «Ukrainian animal», developed quite differently, as in Ukraine in general and in enterprises of various types.

Considered in detail the functioning and regularity of the meat processing industry in the financial crisis. Based on the analysis, it was found that the introduction of enterprises to control the quality of raw materials and products will enable enterprises to enter foreign markets to increase the competitiveness of domestic meat production.

Keywords: livestock, agriculture, meat processing, animal husbandry.

Шеховцова І.А.

к.е.н., доцент НТУУ «КПІ»

Цибуленко М.О.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЯК БАЗИС ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН СУЧАСНОСТІ

У статті розглянуті питання важливості конкурентоспроможності в системі функціонування зовнішньоекономічних відносин, детально представлений поділ та обґрунтування конкурентоспроможності за елементами. Висвітлені основні фактори, що складають фундамент функціонування конкурентоспроможності, важливість останньої для соціоекономічного розвитку, науково-технічного прогресу, економічного зростання загалом. Відображено сучасні данні, що охоплюють більшість країн світу за показниками індексу глобальної конкурентоспроможності, а також показано тенденції, які закріплюються за такими державами.